

**XIX. državno natjecanje iz hrvatskoga jezika
6. — 8. svibnja 2014.**

drugi (II.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

100

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu i na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom ili crnom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti napisani pisanim slovima.
9. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pismenu žalbu.

Želimo ti uspjeh na Natjecanju!

Državno povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Državnoga povjerenstva)

2. _____
(član Državnoga povjerenstva)

3. _____
(član Državnoga povjerenstva)

1. Podcrtaj sve riječi koje treba pisati velikim početnim slovom.

humanist antun vrančić studirao je u padovi, beču i krakovu. nakon što je proveo dvadeset godina kao tajnik i diplomat na dvoru ivana zapolje, nastavio je svoju karijeru na dvoru ferdinanda prvoga habsburškog. kao kraljev izaslanik pregovarao je o miru sa sultanom sulejmanom veličanstvenim. na brojnim putovanjima prikupljao je rimske natpise, a tijekom spomenute diplomatske misije u otomanskom carstvu zajedno s flamanskim diplomatom busbeckom u ankari je pronašao augustov autobiografski spis poznat kao spomenik iz ankare koji se čuva u državnom muzeju u beču, a koji je važan za razumijevanje povijesti rimskoga carstva. kao diplomat putovao je u englesku u sklopu diplomatskoga poslanja na dvor kralja henrika osmoga. dopisivao se i s erazmom roterdamskim. u krakovu u poljskoj objavio je dvije zbirke poezije na latinskom jeziku. antun vrančić obnašao je najviše crkvene i državničke dužnosti, najprije kao ostrogonski nadbiskup, a tijekom pontifikata pape grgura proglašen je kardinalom. ostavio je vrijedna svjedočenja napisana na latinskom jeziku o tragičnom životu u hrvatskim krajevima za vrijeme turaka. već kao mladić vrančić je pisao o životu hrvatskoga bana petra berislavića, a autor je i nedovršenoga putopisa putovanje iz budima u drinopolje.

5	
---	--

2. Prepiši zadane rečenice poštujući pravila o rečeničnim znakovima.

a) Zastao je uzdahnuo a onda prozbori Eh Bože kako je mladost bezbrižna

---

b) Jesi li mi ti to govorila upita prva a druga na to odvrati Zar si nešto pitala

---

c) Dijete Dijete reče starac donesi mi ključ od škrinje

3	
---	--

8	
---	--

3. Podcrtaj u sljedećim rečenicama one primjere koji su pravopisno točno napisani.

- a) Moram zatražiti *ADSL priključak / ADSL-priključak / ADSL – priključak*.
b) Pariz je *zapadno europska / zapadno-europska / zapadnoeuropska* metropola.

2	
---	--

4. Napiši kojim vrstama riječi pripadaju riječi iz sljedeće rečenice.

Oglednu naokolo. A! Kako ciči, zemlja mu puca pod nogama. Oh, da je već krasno ljeto, lako tada.

RIJEČ	VRSTA RIJEČI	RIJEČ	VRSTA RIJEČI
oglednu		nogama	
naokolo		oh	
a		da	
kako		je	
ciči		već	
zemlja		krasno	
mu		ljeto	
puca		lako	
pod		tada	

2	
---	--

5. Zadatak se sastoji od dvaju dijelova.

- a) **Podcrtaj predikate u sljedećim rečenicama.**
b) **Napiši kojoj vrsti zavisnosloženih rečenica pripadaju zavisne rečenice.**

Pomislio sam da bi to možda mogla biti istina. vrsta rečenice: _____

Pošto napiše pismo, otići će potražiti prijatelje. vrsta rečenice: _____

2	
---	--

6	
---	--

6. Podcrtaj sve dvosložne riječi u sljedećemu tekstu.

Još uvijek nije znao što se iza brda valja. Mučio se, radio cijelu prošlu godinu, a sada je trebao potvrdu da će u srpnju započeti gradnja.

1	
---	--

7. Napiši koje su se sve glasovne promjene dogodile u podcrtanim riječima.

Piščev srčan preskok preko pedeset poslaganih daščica razgali publiku.

RIJEČ	GLASOVNE PROMJENE

4	
---	--

8. Upiši dijakritičke znakove gdje je potrebno (č ili ć).

Negdje u plicini pješcanoga spruda djevojcinini su stricevi povlacili konop kako bi konacno camac dovukli do obale. Vec ih je bolio svaki mišic dok su se stišcuci šake pracakali u zamucenoj vodi. Sve bucka i klokoce, cucori oko njih Kad su uspjeli u svom naumu, skupili su triješce i takvi smoceni i promrzli grijali su se uz vatru. Najmlađi poceo o ponoci dohvacati rukavcice starije brace.

3	
---	--

8	
---	--

9. Upiši na crtu *ije, je ili e*.

C___li su dan v___ćali o skorašnjem c___lodnevnom izletu i nisu mogli pronaći c___lovito r___šenje. Vr___me im nije išlo na ruku, a vr___mena je bilo sve manje.

V___čnost, čitav v___k nije dovoljan da zac___le sve rane, a jedan c___lov može sve prom___niti.

Prim___ne li se rečene m___re, morat ćemo zam___niti c___ne.

2	
---	--

10. Napiši oblikotvorne morfeme podcrtanih riječi i napiši sva gramatička značenja tih morfema.

Po dječakovu hodu vidi se da nosi velik teret na ramenima.

RIJEČ	OBLIKOTVORNI MORFEM	GRAMATIČKA ZNAČENJA
dječakovu		
hodu		
velik		
ramenima		

4	
---	--

11. Uspravnim crtama odvoji izgovorne cjeline.

Vjetar je njihao travke,

Nad nama sjalo se nebo,

Bumbara čuo se glas,

Pod nama sunčo se grad.

Skakavci skakahu živo:

Na livadi onoj, u travi,

Bilo je mnogo nas.

Tamo sam bio mlad.

(Dobriša Cesarić *Ivan govori*)

2	
---	--

12. Rastavi riječi u tablici na morfeme.

isprekidan	
promidžba	
uobličiti	

3	
---	--

11	
----	--

13. Prepiši alomorfe korijenskih morfema iz svih riječi koje imaju zajednički korijenski morfem. Treba ispisati i one alomorfe koji se ponavljaju.

Zakonom su od najranijega djetinjstva djeci zajamčena sva dječja prava. Dijete ima pravo na ljubav, obitelj i sigurnost. Djetinji osmijeh najljepši je dar društvu koje o njemu brine.

alomorfi: _____

1	
---	--

14. Podcrtaj sve sklonjive riječi ženskoga roda.

Šteta što su svi okrenuli leđa pa to nitko nije mogao vidjeti jer osmijeh je njezin bio pravi. Bio je više u njezinim očima nego na usnama; cijelo lice, čelo i obrazi sjali su iznutra i sve je izgledalo kao neko duboko razumijevanje i duboka ljubav.

2	
---	--

15. Podcrtaj sve imenice u množini u sljedećemu tekstu.

Sad se u njenoj svijesti isticao pomalo dojam brzine kojom su jurila kola. Uočila je drveće i telegrafске stupove uz cestu, onda polje, brežuljke i razasute seljačke kuće te najzad daljine s gorjem i proplancima što prolaze sporije. Promatrala je šumu i ostavljale su je misli na kuću i obitelj.

2	
---	--

16. Sljedeće riječi napiši u zadanu obliku te označi naglaske i zanaglasne dužine.

- a) kum (G jd.) _____
- b) kuma (G mn.) _____
- c) pile (N jd.) _____
- d) pila (G jd.) _____

4	
---	--

9	
---	--

17. Upiši kratice (N, G, D, A, V, L, I) iznad svih sklonjivih (deklinabilnih) riječi.

Sjajnooka boginja njemu Atena odgovori ovo:

»Oče Kronide naš, nad vladarima vladaru prvi,

Ako su blaženi bozi odlučili sada, da u dom

U svoj se veće vrati Odisej umni, a onda

Na Ogigiju mi skoroteču sad provođača

Hermiju pošljimo odmah.«

(Homer *Odiseja*)

4	
---	--

18. Napiši traženi oblik zadanih riječi u sljedećim rečenicama.

Bez pomoćnoga (*uže*, G jd.) _____ ne bi mogli hodati po (*dno*, L mn.)
_____ brodova.

Nad uništenim (*sako*, I jd.) _____ nagnu se (*Jakov*, posvojni pridjev, N jd.)
_____ glava.

Da bi pomogli (*bogac*, D mn.) _____, na glavnom su trgu održali izložbu
(*origami*, G mn.) _____.

3	
---	--

19. Sljedeće riječi napiši u zadanu obliku i napiši do kojih je glasovnih promjena došlo.

RIJEČ	ZADANI OBLIK	GLASOVNE PROMJENE
utržak, G jd.		
krivac, V jd.		
zaselak, N mn.		

3	
---	--

10	
----	--

20. Dopuni sljedeće rečenice točnim oblicima zadanih vlastitih imena.

Bez glumaca (*George Timothy Clooney*) _____ i (*Jonny Lee Miller*)
_____ nema zanimljivih filmova.

Neki su pošli prema (*Donja Stubica*) _____, a drugi prema
(*Stari Mikanovci*) _____.

Poznata je preporodna djelatnost biskupa (*Juraj Dobrila*) _____.

3	
---	--

21. Napiši u nominativu jednine u muškome rodu odnosne pridjeve izvedene od podcrtanih imenica iz sljedeće rečenice.

U Bilju pokraj Osijeka u rano proljeće budi se bilje, a najljepše je kad procvatu lipe.

IMENICA	PRIDJEV

3	
---	--

22. Napiši u komparativu jednine muškoga roda sve pridjeve iz sljedećega teksta.

Na suhim granama blistalo inje poput alema, a svijetla mjesečina titrala po niskom snijegu kao da je bolna zemlja posuta biserom. Pomaman letio gorom i dolom čovuljak, satrven, odrpan, izmučen.

komparativi pridjeva: _____

_____

2	
---	--

8	
---	--

23. Napiši u nominativu jednine muškoga roda sve pridjevne zamjenice iz sljedećega teksta.

Na vješalima. Suha kao prut.

Na uzničkom zidu. Zidu srama.

Pod njome crna zločinačka jama,

Ubistva mjesto, tamno kao blud.

Ja vidjeh negdje ladanjski taj skut,

Jer takvo lice ima moja mama,

A slične oči neka krasna dama:

Na lijepo mjesto zaveo me put!

(Antun Gustav Matoš 1909.)

zamjenice: _____

2	
---	--

24. Razvrstaj u tablicu sve zamjenice iz sljedećega teksta. Zamjenicu treba ispisati svaki put kada se u tekstu pojavi bez obzira na to što je u morfološki istome obliku.

Mene nije nikad neko groblje tako kosnulo kao takova šumska sječina s porušenim i osakaćenim stablima, pod kojima sam ja još pred mjesec dana hodao i lovio, od kiše se zaklanjao. A sada! Iverje, granje, trupci, klade — jedno preko drugoga, kao izmrcvareno tijelo! Stotine nekih novih radnika lupa i udara tuda sjekirom, stotine kola protiskava se između granja i panjeva, tovareći glatko i ravno istesanu dužicu, da je voze na Savu. Tebe duša zazebe kad vidiš taj naš prazni, kao preko noći isječeni šumski prostor; kamo li će onoliko hrašće! I sada pri iščeznuću svojem ostavlja šuma rek bi baštinu onima koji su nju odgajali i čuvali. Ne možeš izbrojiti tvorničare koji traže hrastovo drvo! Traži ga mornar, da osnaži sebe, da jakošću svojom odolijeva strašnoj morskoj buri; traži ga svaki građanin, da njime kuću digne, jer je pod njim najsigurniji; traži ga vinogradar, da spravi u nj jedan od najplemenitijih darova Božjih, rujno vino.

(Josip Kozarac *Slavonska šuma*)

OSOBNE ZAMJENICE	
POVRATNE ZAMJENICE	
POSVOJNE ZAMJENICE	
POVRATNO-POSVOJNE	
POKAZNE ZAMJENICE	
ODNOSNE ZAMJENICE	
NEODREĐENE ZAMJENICE	

4	
---	--

6	
---	--

25. Napiši riječi u zagradama u odgovarajućem obliku.

Između (*oni tri*) _____ mladića razvila se rasprava o (*dva ulaz*)
_____ koji vode pred lice pravde.

U rukama je nosio (*petnaest*, brojevni prilog) _____ knjiga, poklon
namijenjen (*dva kuća*)_____.

2	
---	--

26. Prepiši sljedeće rečenice tako da podcrtanim glagolima promijeniš vid.

Svijeća je sagorjela, a posjeti su se prorijedili.

_____

Nemoj nasjesti pričama da je samo došao u posjete.

_____

Nekome treba kazati sve naše muke da nas mržnja ne bi okovala.

_____

3	
---	--

27. Napiši glagolske priloge zadanih glagola.

a) pãsti _____

b) pãsti _____

c) slãgati _____

d) slãgati _____

4	
---	--

9	
---	--

28. Razvrstaj u tablicu sve glagolske oblike iz teksta.

Do koljena grezao u snijegu, s ruku tekla krv, jedva je disao. Letio uzbrdo hvatajući se za bodljivo granje, kao jež savio se i spustio nizbrdo ne mareći kad bi lupio glavom o panj. Bježeći bijaše izgubio plašt i kapu, ali bježaše kao da ga zli dusi tjerahu. Čovjek je letio dalje, vidjelo se da radi prevaliti goru. Kad bude došao u prodol, odmorit će se. Uzdahnu kao da želi poimati sapu koje mu je putem nestalo bilo. Skinuv s vrata maramu, omata glavu, huknu u ozeble ruke, uze staklenicu, gucne i uzdahne: „Živjeli!“ Bilo mu lakše. Ali čuj! Ta živa krv bi se oledila. Na vrhu što ga je prevalio bio krši se granje, puca snijeg. To su oni. Jesu. Bježi, jadniče! Zadrhta čovuljak! Bijesne oči bile bi pokosile čovjeka. Kad bi bar bilo mećave, oblaka.

(August Šenoa *Zlatarovo zlato*)

infinitiv	
prezent	
perfekt	
aorist	
imperfekt	
pluskvamperfekt	
futur I.	
futur II.	
kondicional I.	
kondicional II.	
imperativ	
optativ	
glagolski prilog sadašnji	
glagolski prilog prošli	

6	
---	--

6	
---	--

29. Napiši zadane oblike ponuđenih glagola.

Dođe iznenada pa (*kljuvati*, imperativ, 2. l. jd.) _____ po srcu.

Iz šumskoga izvora (*crpiti*, imperfekt, 1. l. mn.) _____ vodu.

Muče se da (*zaspati*, prezent, 3. l. mn.) _____.

Mučim se da (*zasuti*, prezent, 1. l. jd.) _____.

Potrude se da zajedno (*uprijeti*, prezent, 3. l. mn.) _____.

Ovan (*bosti*, imperfekt 3. l. jd.) _____ rogovima ogradu.

3	
---	--

30. Podcrtaj u tekstu sve priloge.

U cijelom svijetu djeca na ulicama prodaju kojekakve sitnice ili brižno peru podove čajana. Ali to su samo najvidljiviji oblici bezobzirna izrabljivanja malih radnika. Današnje izvješće Međunarodne organizacije rada navodi da oko 60 posto djece nezamijećeno radi u poljoprivrednom sektoru, često za mizernu ili ni za kakvu plaću. A izoliranost onih koji rade unutar zidova vlastita doma može dodatno povećati mogućnost izrabljivanja.

2	
---	--

31. Uvrsti ponuđene riječi u sljedeći tekst.

riječi: baš, čak, doista, evo, god, li, naravno, ne, zar

_____, ispričat ću što mi se dogodilo. Vi, _____, _____ morate u to povjerovati. Sad, kako _____. Dogodilo se _____ pred mojom kućom, _____ je i mene iznenadio dolazak neznanca. Upita imam _____ dovoljno lijepih uspomena. To je _____ bilo neobično, _____ ne?!

1	
---	--

6	
---	--

**32. Razvrstaj u tablicu sve prijedloge iz teksta prema tome uz koje se padeže nalaze.
Potrebno je prepisati i one prijedloge koji se ponavljaju.**

Unatoč svemu druge su njega brige trle. Svatovsko je bilo vrijeme i uskoro je trebala biti svadba kod Žugečića, u bogatoj kući na Žugečić-brdu usuprot sirotinjskim kućercima. Njega, Marka Labudana, pozvali su za zastavnika. Poznato je bilo da u trima župama ni izbliza nije bilo takvog barjaktara kakav je bio Marko Labudan. Bio je on čovjek od oka, a kad je progutao koju litru, ni vrag ga ne bi nadvikao. Pun šala i vragolija koje je pokupio po svijetu, on je izazivao udivljenje u ženskoga i muškog. Pa kad se još uzme u obzir njegov lugarski rang, njegov šešir s perjanicom, pa puška, onda je jasno što je to značilo za svatove, i ponad svega za mladence, imati Marka Labudana kao barjaktara. Da ih on predvodi, da on pred svatovima poigrava, da on sred njih juška i vrišti, kako to samo on zna!

(Slavko Kolar *Breza*)

UZ GENITIV	
UZ DATIV	
UZ AKUZATIV	
UZ LOKATIV	
UZ INSTRUMENTAL	

4	
---	--

33. Napiši imena i prezimena autora sljedećih gramatika.

Nova slavonska i nimačka gramatika _____

Osnove ilirskoga jezika u dvije knjige _____

Svašta po malo ili kratko složenje imena i riči u ilirski i njemački jezik _____

2	
---	--

6	
---	--

34. Dopuni sljedeće tvrdnje.

Krajem šesnaestoga stoljeća Šibenčanin _____ izdaje petojezični rječnik u kojem se hrvatski jezik naziva _____. U istom stoljeću (1574.) tiskana je i prva kajkavska knjiga _____ autora _____. Četiri godine poslije tiskana je u Ljubljani *Kronika* čiji je autor _____.

3	
---	--

35. Napiši u tablicu vrste podcrtanih riječi i rod, broj i padež u kojemu se nalaze.

Čez <u>šumo</u> vodi mali pot, Od <u>lada</u> plav, od sonca <u>žot</u> .	RIJEČ	VRSTA RIJEČI	ROD	BROJ	PADEŽ
V njemu trag je zajcov, <u>srn</u> , I zarez kola, glibok, črn.	šumo				
	lada				
	žot				
	srn				

4	
---	--

7	
---	--